

Őnagysága Nöhre Mária*

40

Nöhre Mária a gangon álldogál. A júliusi napfény vörösés fényeket lobbant gesztenyebarna, laza kontyba tűzött hajába. Kezében a lapot forgatja. A képes felén habos, vajfehér ruhába csomagolt, szőke lányka. Csomagolt, igen, mert a hatalmas rózsaszín masni, amivel a derekát átkötötték, annyira széles, hogy egy komolyabb csomag összetartására is alkalmas lenne. Egy nagyobb ajándék, nászajándék lehetne a csomagban – elmélkedik Irmus, aztán a kék fabölcsőre ugrik a tekintete. A lányka előtt áll, félig már teleszedte almával. *Ki szed bölcsőbe almát? És főleg: ilyen ruhában?* Irmus összeráncolja még ránctalan, tiszta homlokát. A fekete csipkekesztyűt csak most veszi észre. A lányka egyik csipkébe bujtatott kezével felemeli felsőszoknyáját, talán abba gyűjtötte az almát, amit most majd belerakosgat a kék bölcsőbe. Az arca rózsás, akár a derekára kötött masni és a fehér főkötő szalagja. Komolyan néz, de nem a bölcsőbe, hanem valakire, aki nem látszik a képen. Mély a tekintete, csak nagyon kicsit kacér. *Így csak arra nézünk, akihez köt valami. Valami erős szál* – állapítja meg Irmus, és felnéz a képről. Előbb csak a körfolyosó túloldalára, a klöplifüggönyös ablakokra, a zöld olajfestékekkel mázolt, rézkilincses ajtókra. *Ezek a Laskáék sosem veszik észre, hogy mikor kell szidolozni* – hussan át rajta a rosszallás. *Pedig egy kilincs csak akkor szép, ha fényes, mintha aranyból lenne.* Aztán elhalványul szeme előtt a gang vaskorlátja, az ajtók zöldje a mattra fogdosott kilincsekkel együtt. Irmus feljebb emeli a fejét, oda, ahol a bérházak tetői közt látszik a nyári égből egy hibátlan, kék darab. Az eget bámulva eltűnnek Laskáék, Suhajdáék, Vinturáék, Aggék és Bucskáék, a Viola utcai ház, a Ferencváros lakói, eltűnnek a lőügynökök, a betűszedők, a detektívek, a pincérek, a bádogosok, a bérkocsi-tulajdonosok, a dohánytőzsdések, a kávések, a lőügynökök, a fénymáz- és ócskapapírkereskedők, a szülésznők, a kábelszerelők, a postatisztek és a sodronyszövők, el a kövezőmunkások, az irodaszolgák, Irmus elfelejti az egész várost, Gyulára gondol, aki a lapot küldte, és akiről fogalma sincs, merre járhat. A dátumbélyegzőn elmosódott a felirat, csak a felülpecsételt írást tudta kibogarászni. Detachment der K. u. k. Etappentrainwerkstatte Nr 95 Rittm: Riedel. Ez megegyezik a címmel is, ahová Gyulának levelet írhat. Ez a sokadik üzenete, mióta bevonult, csak nem lehet olyan rossz sora, ha ilyen szép képeslapot tudott küldeni. A képeslapon ott a festő neve is, John Everett Millais, és az évszám, amikor a festmény készült. 1829. Irmus nem tudja, hogy a lap az eredeti képnek porcukrosra édesített változata, hogy a preraffaelita festmény erős szimbolikájában nincs helye a

* Részletek a *Gombosdoboz* című készülő regényből.

roskadozó almafáknak, hogy ott durcás arcú, egyáltalán nem szőke, inkább vörösesbarna hajú gyereklány áll a komor, kopaszodó fák sűrűjének előterében. Masnija nem rózsaszín, hanem égbék, a bölcső sem bölcső, hanem fehérre meszelt fatalicska. Irmus azt sem tudja, hogy a preraffaeliták nőképe merőben idegen a cuki fruska babaideáljától, de azt azért sejti, hogy ha Gyula ilyen masnis, édes lánykára vágyódna, akkor csalódnai fog. *A drága Gyula. Csak ne essen baja* – sóhajtja. Nagy huncut a Binzberger Károly szobrász úr fia, jaj, a szeme, sötét és csábító, mint az éjszaka, nem lehet nem elszedülni tőle. Most csak kicsit üzent, *Üdvözl a viszontlátásig Gyula – ezt is hogy tudja, ezt az adagolást, meg kell ettől a Gyulától veszni*. Makacsul összeszorítja a száját, ahogy bosszankodva arra gondol, hogy nincs ereje szembeszállni Gyula erejével, pedig tudja, hogy akármilyen bódító a tekintete, nem lesz ennek jó vége, fog ez még fájni, de mégis, hát csak rendes, gondol rá, ír neki, pedig ki tudja, hol jár, lesz-e sebesülése, hazatér-e, jaj, akik ezt az átkozott háborút kitalálták. De hol van már ez a Mári néni, ha nem indulnak el, lekésik a tízes misét a Bakáts téren. Pedig ő ma Gyulusért akar imádkozni, na tessék, már Gyulusozza azt a svihákot, mi lesz ebből. Mári néninek tetszik, nem csoda, hízelkedik vele is, Mári néni meg a legfinomabb falatokkal traktálja, amikor az egyetemről hazafelé beugrik. Vagyis csak ugrott, míg be nem zupálták. Jaj, Istenem, ez az átok háború.

– Meglátod, jó ember, jó szakmája van, villanyszerelő nem lehet akárki, ahhoz kell sütnivaló, különben megrázza a villanyos áram – ilyeneket mond neki Mári néni, a nagynénje, ha bizonytalankodni kezd.

– Hát azt meg minek hozod? – kérdezi Mári néni, mert már ott áll mellette a fűzős cipőjében a gangon, és visszarángatja Irmust abból az akkora darab kék égből, amekkora egy Viola utcai árva lánynak jár. Örömmel néz végig a huszonegy éves nevelt lányán. Úgy áll rajta a magas nyakú madeira csipkeblúz, a hosszú, egyenes vonalú szoknya, mintha skatulyából húzták volna ki. Senki nem mondaná meg, hogy Irmus hétközben a dohánygyárban dolgozik. *Szegény Irmus* – Mári néni nem mondja ki, csak némán sajnálkozik nevelt lánya sorsán. Naponta többször is. De nem csinál drámát, soha nem is csinált, abból semmi jó nem lenne. Nem lenne könnyebb Irmus élete, ha állandóan ezt emlegetnék, hogy hogy halt meg huszonhárom évesen tébécében az anyja, hogy ment el azután Amerikába az apja. Akiről azon az egy képeslapon kívül, amit Nassau Orange-ból, valami bányából küldött, tizenöt éve nem jött hír. A Rózsika azt mondja, Nassau Orange nem is Amerikában van, hanem valami hollandus bánya, hát tudja a frász, de csak meghalhatott a Miska, ha azóta se nem jött haza, se nem küldött üzenetet többé. Aztán ha ez nem lett volna elég az Irmusnak, tízéves korában a nagyanyja is meghalt, a Jozefa szegény.

– Nézze, Mári néni, a Gyula úgy írta a címzésbe, hogy *Őnagysága* Nöhrrer Mária. És hogy *úrhölgynek* – Irmus odamutatja a címzést a nagynénjének. Mári néni közelebb hajol, alaposan szemügyre veszi az írást. Elégedetten bólint.

– Hát hogy írta volna? Nézz csak magadra. Igazi hölgy lett belőled.

Szidol

Megmutattam a barátnőmnek ezt a fejezetet Binziről. A valahai Nöhrrer Irmuskáról. Igazság szerint ő az előolvasó barátnőm, hivatásos olvasónak is nevezhetném, érdek és tudományos igényesség nélkül mond véleményt, annak ellenére, hogy magyar szakot végzett. Alanyi olvasónak álcázza magát, és ez az egyik ok, amiért fontos nekem, mit mond az írásaimról. Mivel megfelelően őszinte is a feladathoz.

Miután elolvasta az első világháború idejébe visszavezető, enyhén romantikus levelezést, meglepett a reakciója. Ugyanis volt a fejezetnek egy hatása, ami már abszolút nem olvasói jellegű, nem a megható vagy szomorú, a hangulatra gyakorolt befolyás. A szövegben lévő Irmuska ugyanis fogta magát, és valóságosan fejbe kólintotta a barátnőmet. Aki természetesen soha nem ismerte őt személyesen. A szövegbeli Irmuska szavai sok évszázados mintát kapcsoltak be benne, az idősebb nő tekintete előtti megfelelés vagy kudarcot vallás mintáját.

Megdöbentett, hogy Binzi, aki 1974 őszén halt meg, nem sokkal azután, amikor én elkezdtem az első osztályt a Bajza utcai általános iskolában, tehát lassan fél évszázada, és akinek a por és bárminemű piszok elleni permanens küzdelme legendás volt, és a kontrollt nem csak portörló rongyokkal és felmosóvíddel gyakorolta, hanem villanásszerű pillantásokban, rövid, de lesújtó megjegyzésekben megjelenő kemény elvárásokkal is, hogy Binzi mégis örök.

– Lelkiismeret-furdalásom lett – közölte a barátnőm, aki nem szokott ketóriázni.

– Lelkiismeret-furdalásod? – kérdeztem vissza döbenten. – Hogy érted? A szövegtől?

– Igen, attól. Mert rájöttem, hogy iszonyú állapotban vannak a kilincseink – felelte a barátnőm, aki egy régi polgári lakásban él Zuglóban.

– És nincs szidolod? – kérdeztem vissza, miközben elhúltam a saját kérdésemről. Hogy nem a szövegről faggatom, pedig Millais-ról akartam kérdezni, hogy nem erőltetett-e a preraffaeliták nőideáljairól elmélkedni Irmuska kapcsán. – Nekem van – jelentettem ki büszkén, meg sem vártam, hogy mit válaszol, és éreztem, hogy kezd bennem szétáradni az öröm. Persze, mert Irmuska, a dédanyám elégedett lenne velem. Úgy látszik, ez fölülírja a szövegörömet, gondoltam. És még azt is, hogy ez hihetetlen. – Még a rendszer-váltás idején vettem a József körúti háztartási boltban két üveggel – folytattam a szidolkérdést. – Azóta sem fogyott el, sőt porrá száradt az üvegekben, de még lehet használni. Épp két hete vettem elő száz év után, mert az ikeás konyhabútor fogantyúi iszonyúan befeketedtek. Felhígítottam vízzel, és tökéletesen lehetett vele szidolozni.

– *Nekem* is van – jelentette ki a barátnőm a telefon túlvégén, és ennyi erővel egy gangon is állhattunk volna. De nem máshol álltunk, mint Binzi csapdájában. – És múltkor én is használtam. Nemrég, amikor segítettem valakinek a festés után takarítani. Csak a mi kilincseink rondák. Na, szóval emiatt szégyelltem el magam.

– Értem. Azt hiszem, a dédanyám elégedett lenne, ha hallaná, miről beszélgetünk. Hát, akkor nincs mese, csináld meg. És Millais meg a preraffaeliták nőképe? Az rendben van?

Viszontlátás reményében

Táb. lev. lap. 1.

Kisimított, 12 × 8 cm-es nyírfakéregre tollal írt, dátum nélküli, de egészen biztosan az I. világháborúból írt üdvözlés. A nyírfakérgen a rövid szöveg mellett kézzel ragasztott apró virágok, páfránylevelek. Az üzenetet a nagy valószínűséggel tébécében meghalt Niewierowsky Sándor küldte húgának, Irmának.

Őnagys.
Niewierowsky Irma
úrleány
Budapest, IX. ker. Viola utca 24.

Viszontlátás reményében üdvözöllek mamával!
fiv., Sanyi

Táb. lev. lap. 2.

Képeslap, a fotón három egyenruhás katona egymást bajtársiasan átka-rolva. Tartásuk merev, de a kép kedvéért mindhárman komolyan mosolyog-va néznek a fényképezőgép lencséjébe. A lapot Haberl Antal írja, húgának, Irmának.

Őnagys. Haberl Irmuska úrleánynak
Ungarn
Budapest, VIII. Óriás utca 29. földszint 6.

1917. ápr. 27.

Kedves Irmus!
Pénzt, cigarettát küldjél!
De minél előbb!
Csókol: Toncsi

Czímem: Kpr. H. A. K. u. K. F.H.R.
6/32 zugeteilt dem F.H.R. 25.
Arzenal. Objekt. III.

Táb. lev lap. 3.

Képeslap, kétnyelvű nyomtatott felirata szerint „Typy malorossyjskie/ Kleinrussische Typen” látható a lap képes felén. A színezett fotón vagy idealizált, de realiztikus festményen jellegzetesnek ábrázolt ukrán falusi jelenet. A szalmafedeles ház tornácán népviseletbe öltözött, piros, hímzett kötényes, kék szoknyás, fehér blúzós parasztlányka ül feszengve, mellénye kék-sárga csíkos, haján pártaszerű fejdísz. Kinéz a képből, mintegy segít- ségkérőn fordul a néző felé, mivel a hozzáhajoló csizmás-kucsmás legény,

akinek vállát félénken átkarolja, épp elkapja állát, valószínűleg csókot akar lopni. A szemérmes leányzó és a fiú is gesztenyebarna hajú, akárcsak a lap küldője, a vélhetőleg sebesüléséből gyógyuló Binzberger Gyula, és mint választottja, a lap címzettje, Irmuska.

Ónagys.
Nóhrer Irmuska
úrhölgynek
Budapest
IX. ker. Viola utca 29. I. 15.

Édes Irmuskám!
Én hála az Istennek már egészséges vagyok. Hogy van, Irmuskám? Egészséges? Miért van, hogy már oly rég nem kaptam levelet? Biztos haragszanak rám, ugyi? és miért? Írja meg, szívem.

Üdv a Kalmár családnak, Mari néninek, Feri bácsinak.
Magát, Szívem, nagyon sokszor, szeretettel csókolja:
Gyuli

Julius Binzberger, Ehemalige K.U.K. Etappentrainwerkstätte № 90
Feldpost 553

Remélhetőleg ez úgyis az utolsó háború

44

Tintaceruzás, 1919. május–júliusi levelek, melyeket a szerelmes Haberl Antal írt menyasszonyának, Niewierowsky Mária úrleánynak – hol magázva, hol tegezve őt –, és melyekből kiderül, hogy a nagy háborúból combsérüléssel, a folyamatos éhezéstől csontsoványra fogva, de mégis épségben, az olasz és orosz frontot egyaránt tüzerként megjáró, szakaszvezetőként hazatérő, huszonhat éves Tóni Irmuska intése ellenére is bevonult vörös katonának, ám az esküvő végül nem maradt el. Hogy az eredetileg német anyanyelvű Haberl Antalt hazafisága, az országtól elcsatolandó területek miatti aggodalom győzte-e meg a bevonulásról, vagy esetleg a beregszászi születésű, szülőföldjét, a Felvidéket veszélyben érző Fedák Sári nagy hatású szereplése a Vörös Filmhíradók toborzónapi különkiadásában, már nem fog kiderülni. Az azonban bizonyos, hogy az esküvőjére készülő tipográfus alig fél évvel az első világháborút lezáró fegyverszünet után, 1919. május 29-én már vörös katonaként írja gyönyörű, kalligrafikus betűkkel hol enyhén formális, hol izgalmas részletekkel teli – az élelmezés kérdéseit feltűnően aprólékosan tárgyaló – leveleit a háború éveiben szintén nélkülöző, huszonkét éves lengyel lánynak Budapestre, az azóta eltűnt IX. kerületi házába, a Vendel utca 24.-be. Az utolsó fennmaradt levél az esküvő és az ezzel járó kéthetes szabadság után, Haberl Antal dédapám frontra való visszatérésekor keletkezik. Irmuskát ebben a levélben már „Anyuskám”-nak szólítja az ifjú férj.

Aranyos Irmuskám!

Domony, '919. V. 29.

Tegnap, azaz 28-án este 11 órakor érkeztünk Aszódra. Itt megvártuk a reggelt, és azután elmentünk a legközelebbi – Domony – községbe. Egyelőre itt maradunk, de hogy meddig, azt még nem tudjuk. Az utazásom elég kelle-

metlen volt, mert nem bírtam semmit sem aludni. Mindig csak az én drága kis Irmuskám volt az eszembe.

Hogyan érteztél haza? Jól? Szerettelek volna én is viszont elkísérni. Ilyen borzalmas még nem volt soha az eltávozásom. De a legjobbakat remélve, hogy a közeljövőben viszontlátjuk egymást, mely a mi boldogságunkat még fokozatosabbá fogja növelni, csak most az a fő legyen, hogy erőben kitartsunk.

Szerencsénk talán fog kedvezni úgy egészségünkben, mint boldogságunkban.

Persze Irmuskámnak sem szabad éjjel dolgoznia, mert máskülönben nem fogod bírni megmenteni erődet és egészségedet.

Ezen első levél visszaemlékeztetett arra, hogy ma egy hete, vagyis 22-én egészen más hangulatban voltam – igaz, egy kissé elfogult –, de azért mégis jobb volt, mint ma itt.

Hogy töltöd napjaidat? Nem kell semmit sem bánkódnod, mert én úgyis haza fogok jönni. Remélhetőleg ez úgyis az utolsó háború, melyet rövid időn belül úgyis megnyerünk.

Irmi, írd sokat mindenféléről, legközelebb én is fogok írni a jövő dolgairól.

Kezid csókolatom mamának.

Számталanszor csókol viszontlátásig a Te hú Antid.

Aranyos Irmuskám!

Domony, '919. VI./2.

45

Sajnos most nem tudom hamarjában megírni legközelebbi találkozásunkat, mert tulajdonképpen ma este 9 órakor kimegyünk a frontra. Így tehát ezek után ne fáradjál el hozzám, mert szombaton, vagyis amikor megbeszéltük, nem leszek már itt. Pedig magam is nagyon szerettem volna ezen első igazi boldog pünkösdi ünnepeket véled megtartani.

Ha a sors így hozta, legyen így!? De bízunk a jövőben és a legjobbakat remélve, amely a mi boldog életünket talán jobbra fogja is támasztani. Így szerencsésen és győzelmünkkel fogunk hazajönni.

Tudom, hogy Irmuskának is rosszulesnek ezen meglepő sorok, de remélhetőleg nem fogja elhagyni magát, sőt vigasztalódjon, gondoljon csak mindig arra, hogy ez úgysem tart soká.

Igazán mondhatom, nékem nagyon rosszulesett ezen hír, de csak megvigasztaltam magam, hogy legközelebb úgyis haza kell mennem.

Kérlek, Irmuskám, a keresztlevelem el ne felejtssd kiváltani, és azt legalább egy héttel előbb megírni, hogy készen vagy már az előkészületekkel. Mert kellemetlen volna reám nézve, ha utolsó pillanatban írnád meg, hogy jöjnek haza. Már alig várom, hogy az az idő eljőjön. Fogalmad sincs, mily borzasztó most az én helyzetem. Mindig csak rád gondolva. És mindig csak arra gondolva, mily jó volna, ha már ezen világ békés helyzetére kerülne. Most is nagyon boldog vagyok, de akkor még boldogabb lennék. Ugyebár Irmuskám is?

Ha mutérékhoz mégysz, légy szíves megmondani, hogy én már nem vagyok ezen községben.

Irma, azért írnál, mert címem megmarad, csak azzal különbözik, hogy most már tábori postánk van. Vagyis 69.-ik tarack vörös tüzér ezred 6-ik üteg, Tábori posta.

Írnál sokat és szépet!!!

Mamának kezeit csókolva

számtalanszor csókol a Téged soha el nem feledő Antikád

Aranyos Irmuskám!

Miskolcz, '919. VI. 4.

Az utazásunk elég kellemetlen, mert majd minden állomáson órák hosszat kell várunk. Vagyis most rengeteg katonaság lesz itt leszállítva. Még az a jó, hogy nagyon víg kedélyű elvtársakkal vagyok.

Megélhetésünk eddig elég kedvező, mert közben szerzünk sok mindenfélét. Hétfőn, amikor visszamentünk, búcsúestélyt rendeztek a fiúk. Magam is csodálkoztam magamon, hogy jól éreztem magamat. Igaz, hogy ha cigányzenekar nem lett volna, akkor biztos nem tudtam volna oly könnyen feledni bánatomat. Most különösen megvigasztalódom, miután tegnap olvastam a Népszavában, hogy Pesten kihírdették az általános védkötelezettséget. Így tehát azok a jó hazafi burzsoázok is részt fognak venni a mi harcainkban. Nem jó lenne, ha véletlenül hozzánk kerülne az az életet meg nem érdemlő férfi (Ingár), mert itt nem sokáig élvezné az életét, de még Pesten sem.

Azon pénzszeget, melyet neked küldök, nem kell félreraknod, hanem ha kapsz valamit, vagyis be tudsz vásárolni részedre, csak vedd el. Tegnap küldtem 500 K-t, ha megkaptad, írnál azonnal.

46

Hogy érzed Magad máskülönben? Én eléggé jól érzem magam, melyet viszont kívánok neked!

Még mielőtt hazajövök, szíveskedjél intézkedni a nadrágom iránt. Én úgy gondolom, inkább add ki tisztítóba, minthogy te megcsináld, most ugyanis sok munkád van, és azt nem szeretném, ha talán megerőltetnéd Magad.

Mikor voltál utoljára a muteréknál? Ha szólnak valamit, hogy ritkán írok, csak vigasztald meg őket, hogy azért nem írok, mivel nincs meg a rendes megállapodásunk, vagyis postaszámunk.

Kezét csókolva mamádnak számtalanszor csókol a Te hú Antikád

Aranyos Irmuskám!

Kassa, '919. VI. 8.

Remélhetőleg nem haragszik, hogy pár nap óta nem írtam semmit. Igazán megmondom, nagy strapánk volt, mivel a csehek annyira szaladtak, hogy mindig kellett a nyomukban mennünk.

Nagyon szép volt Kassa bevétele. Nem is bírom leírni, mily örömmel és lelkesedéssel fogadtak bennünket. Nemcsak a város bevételenél, hanem a többi vidéki községekben is az örömtől sírva úgy borultak a vörös katonák nyakába. Megélhetésünk nagyon jó, mivel a civilek nagyon sok mindenfélét adnak. Kapunk tejet, csirkét, szalonnát, szóval mindent, amit csak el lehet képzelni. Volt reá eset, hogy a saját konyhánkat nem is vettük igénybe. Sokszor, de nagyon sokszor gondolok reátok, mily jó volna, ha nektek is annyi

volna, mint nékem itt.

De remélhetőleg Néktek is lesz, mert itt nagyon sok élelmiszer van, és rövid időn belül Néktek is fog belőle valami jutni. Hogy érzed magad máskülönben? Én eléggé jól, mivel itt egypáran alapítottunk egy 8-as direktóriumot, melynek elnöke vagyok. Az egész társaság víg kedélyű fiúk. Most kaptunk egypár nap pihenőt itt Kassán, mert a legénység és az állatok egy kissé ki vannak merülve. Ha írni fogsz, légy szíves a levelet a 69-es tudakozó irodába vinni, vagyis abba a laktanyába, ahonnan mi elindultunk, mert így gyorsabban megkapom, mivel minden héten jön Pestről egy futár ki hozzánk, ki ezen leveleket, stb., kihozza hozzánk. Magam nem hittem, hogy a Pünkösdi ünnepeket itt, Kassán fogom tölteni.

A cím marad a régi. Vagyis H. A. 69-ik taraczk vörös tüzérezred, Tábori posta 464. Lehetőleg írdál minél előbb, mert már oly nyugtalan vagyok, akármilyen jó társaságban vagyok, de azért mégis mindig reád gondolva és kérdezve magamtól, hogy mit csinálhat most az én drága kis Irmuskám.

Arra kérlek még, hogy mutasd meg az Irmánknak, hogy hol is van az a laktanya, mert a fizetésem ott kell nekünk felvenni a gazdasági hivatalban. Minden hó elsején fizetik ott ki.

Írdál nagyon sokat és minél hamarabb. Kezeit csókolva Kedves mamádnak! Számtalanszor csókol a te hú Antid

Aranyos Irmuskám!

Kassa, '919. VI. 14.

A várva várt sorait, vagyis az 5-ik és 6-ikán kelt leveleit és képeslapjait tegnap kaptam meg. Nagyon örülök, hogy még van valaki, aki énrólam meg tud emlékezni. Ezzel sokkal előbbre vitte boldogságomat, és van rá reményem, hogy nem csalódom a mostani ábrándjaimmal. Nehogy félreértsük egymást az előtte való kifejezésemért, hogy talán egy kissé kételkedném. Egyáltalán arra nem is gondolok, mert nagyon jól tudom, hogy az én drága Irmuskám azt nem fogja megtenni, hogy rólam megfeledkezzen.

A szabadságra vonatkozólag lehet mondani, hogy fog sikerülni most hazajönnöm.

De hogy kapok-e 14 napot, az még kérdés. Én azért azon leszek, hogy menél többet kapjak. Bárcsak már otthon lennék! Ne gondolja Irmuskám, hogy én nem költök semmit, sőt, nagyon is sokat. Számtalanszor előfordult, hogy sok községekben nem akartak semmiért semmit elfogadni, de én azért még ez idáig mindent megfizettem.

Hogy érzi magát máskülönben? Én eléggé jól, melyet viszont kívánva az én Irmuskámnak is. A Feriről már én is érdeklődtem, mert állítólag az első hadosztály fogja a második hadosztályt felváltani. Vagyis ők fognak most bennünket a tüzérséggel együtt felváltani.

Milyen a hangulat Pesten? Az üzletek nyitva vannak már?

A mielőbbi viszontlátásra

Számtalanszor csókolja

Anti

Kezeit csókolja mamának és üdv. Sanyit.

Ugyebár haragszik, hogy oly ritkán írok? Mostanában nagyon el vagyok foglalva, mivel újabb beosztásom van. Vagyis az ütegnek az élelem felvételezője vagyok. Igaz, egy kissé több dolgom van, mint az ágyúnál, de inkább dolgozom, mint ott kint legyek, mert itt először megvan a nyugodt éjjelem, és nem kell kint a szabadban aludnom, másodszer pedig az életem biztosítva van.

Hogy érzi Magát máskülönben? Már alig várom, hogy viszontláthassam. Nem hiszem, hogy a héten hazajöhetek. De a jövő héten, ha nem történik közben valami akadály, akkor egész biztosan hazajövök. Lehetőleg addigra készüljön el, mert nem tudom, hogy kapom-e a 14 napot. És akkor nehogy talán utolsó pillanatban kelljen talán szaladgálnia. Élelmet, ha tudok szerezni, azt úgyis fogok hozni.

Nagyon sokat gondolva Magára, különösen este, amikor lefekszem, mert most egy pár nap óta nagyon jó ágyban fekszem, vagyis Szenczy számvevő elvtárs nővérénél lakom. Nagyon kedves ember ez a Szenczy. Ő is nagyon sokszor emlegeti Magát. Sőt, azt is mondta, ha most hazamegyek, hozzam el Magát magammal.

Hogy tölti a szép nyári napokat? Én eléggé rosszul, mivel a vágy mindig haza vonzana.

Kérem, Irmuskám, mondja meg muteromnak, azzal az igazolvánnyal, amit a laktanyától kap, azzal menjen el a Miksa útra, azt hiszem, 17 b sz. alatt levő bizottsághoz. Azt hiszem, már el is intézték. Én csak azért figyelmeztetem, hogy ők járjanak utána, nehogy talán 1-én ne kapják meg a fizetésem.

Kezit csókolva mamának
számtalanszor csókolja
a viszontlátásig Anti

Már magam is oly nyugtalan vagyok. Alig várom, hogy hazajöhessenek. De bizvást és remélhetőleg a jövő héten beteljesül kívánságom.

A csomagot, melyet küldök, arról nem kell semmit szólnia a muteromnak. És amit küldtem, az mind a magáé. Körülbelül fogom én is azt nézni, hogyha hazajövök, tudjak valami kis élelmiszert bevásárolni. Mikor eszem, mindig Magára gondolva, mivel annyit kapunk mindig, hogy két-tónknek is elég volna. Hogy érzi Magát? Mivel szórakozik? Nékem nagyon, de nagyon rossz, mivel csak mindig gondolataim magával foglalkoznak.

Bárcsak már vége volna ennek a háborúnak, mert ha még ez sokáig tart, akkor tényleg meg kell bolondulnom.

Itt nagyon gyönyörű idő van. De jó volna, ha legalább ezeket a gyönyörű estéket együtt tölthetnénk. Különösen itt a városban nagyon szép helyek vannak, ahol elég kellemesen el tudnánk szórakozni. Az az egy vigasztal, hogy a közelben viszontláthatjuk majd egymást, és remélhetőleg felhasználunk minden percet a boldogságunkért.

Hogy van a Kedves Mama?
Minden jókat kívánva néki is, kezeit csókolva számtalanszor üdv. és csókolja Anti
Üdv. Sanyit

Aranyos Anyuskám!

Berzencszög, '919. VII. 17.

Ma érkeztem meg, vagyis találtam meg az ezredet. Gondolhatod, menyit mérgelődtem, míg megtaláltam őket.

A csirkére vonatkozólag a cím a következő:

Grossz Gyula

Damjanich utca 30. I. em.

Ezt lehetőleg minél előbb intézd el. Az órámról sem feledkezzél meg, mivel nem tudom, hogy mikor fogok hazajönni. Irmi, írd meg rögtön. Hogy mit tudtál már elintézni, mert mindig nyugtalan leszek, míg rendben nem leszünk.

Hogy érzed magad máskülönben? Én eléggé jól, csak egy kissé fáradt vagyok, mivel nagyon sokat gyalogoltam.

A címem a régi. Vagyis H. A. 69. v. tüzér ezred. II. gazd hivatal.

Vigyázz magadra, nehogy beteg legyél, egyél sokat.

Kezét csókolom mamának.

Számtalanszor csókol

Anti

...

Összeszorulna a szíved

Özv. Patricska Guidóné, született Haberl Maria, azaz Első Irmuska – unokahúgai, Emi, Iza és Ilike keresztanyja – 1951-ben, a kitelepítés idején Jászalsószentgyörgyről írt levele. A levél címzettje a sógornőjévé lett lánykori barátnő, Haberl Antalné, született Nievierowsky Mária, azaz Második Irmuska, a három Haberl lány, Emília, Izabella és Ilona édesanyja. „Szegény kis keresztmama!” Ilike még kilencvenéves korában is a megkövült epitheton ornansszal beszélt róla, amikor Irmuskáról mesélt.

A levél születésekor a kincset érő petrofor tulajdonosa, a huszonkilenc éves Emi már négygyerekes anya. Keresztmama az akkoriban készült fénykép tanúsága szerint csontsovány, megtört arcú és tekintetű asszony, akinek tartása viszont csodálatosképpen szálegyenes maradt. A képen madárszerű nő, szeme intenzív befelé és kifelé figyelmet sugároz, vékony nyaka felfelé nyújtózik, mintha egy nála magasabban lévő ablakon szeretne kinézni.

Kedves, jó Irmus!

Tegnap volt egy hete, hogy Izuka nálam volt, és mindazt a jót, amit kaptam, hálásan köszönöm, áldjon meg a jó Isten érte mindnyájatokat. Emikét nagyon szépen kérem, ha kölcsön tudná adni a petroforját, nagyon fogok rá vigyázni és tisztán tartom, nekem az itten egy Isten-áldás lenne, mert villanyon nem főzhetek. Így is, hogy nagyon ritkán használom

én, nagy a számla, van olyan hónap, amikor 93 forint, különben sem szerettem soha az ilyen közös dolgokat. Petróleumot itt lehet kapni, 6 forint egy liter. Könnyebben tudnék segíteni magamon. Ha látnád, hogy és mint élek, Irmuskám, összeszorulna a szíved, azt leírni nem tudom.

Az a csoda, hogy még élek.

Még egyszer szépen kérlek, ha lehetséges, küldjétek el a petróleumfőzőt.

Szeretettel csókol mindnyájatokat

Irma

50

páratlan oldal

www.es.hu



IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

**Kattintson
a www.es.hu-ra!
SMS-sel is
előfizethet!**

PUBLICISZTIKA,
FEUILLETON,
PRÓZA, INTERJÚ,
VERS, VISSZHANG,
KÖNYVKRITIKA,
MŰBÍRÁLAT,
GALÉRIA